

Het Mysterie van het drijfvermogen

Stel je eens voor dat je, door een vergissing in de universele spatiotemporale mechanica aan een farao van 4500 jaar geleden uit moet leggen wat er gebeurt als de controle over het drijfvermogen tijdens een duik weg is. Pronkend met je waterzak gemaakt van een geitenmaag en met een gordel met metalen plaatjes erop, zou het je moeilijk vallen om aan Cheops de werking van die windmachine op je rug uit te leggen; je zou het risico lopen dat je ofwel de rol van Hoge Priester kreeg ofwel een flink pak slaag.

4500 jaar later: de afstammelingen van Cheops (en van Genghis Khan) houden zich nu met duiken bezig. Maar de moeilijke taak van het uitleggen van de zaak van het drijfvermogen blijft vandaag de dag, zelfs aan een gebrevetteerde en opgeleide duiker, nog steeds hetzelfde. Wel, je zou kunnen stellen dat geen enkel mens geboren is zwevend op zijn zwemvinnen met een bevoorradingsventiel in zijn mond. Het is waar, als dat zou gebeuren zou de verloskundige niet DAN bellen, maar een telefoontje plegen met het dichtstbijzijnde UFO centrum! Trimmen wordt geleerd, het is niet aangeboren, maar niet alle duikers besteden de juiste aandacht aan lood, en zelfs niet aan het trimjack. Ken je die zeebodems bezaaid met nylon gordels en lood en met die zwarte nylon zakjes, onderdeel van de loodgordel, die zo vaak gehouden worden voor mutant naaktslakken? Wel de meeste van die voorwerpen hebben duikers aan het oppervlak laten vallen toen ze zich klaar maakten om het water in te gaan of terwijl ze weer de boot in gingen. Maar dat is nog niet alles ...

Ik heb dingen gezien die jullie niet zouden geloven ... Een advocaat die een ongecontroleerde opstijging maakte vanaf 30 meter, terwijl zijn lood, vallend in het blauw, maar net een fantastische acropora miste in de Rode Zee. Ik heb een kapper gezien die zijn trimvest leeg liet lopen en op de bodem rolde en daarbij inbreuk maakte op het territorium van een steennis. Het zien van dit soort zaken doet je rillen en zelfs als je opgevoed bent in het licht van "positieve versterking" zou je dan best wel eens terug kunnen vallen op meer subtiel methodes: het zal ze berouwen. Dus geef je de advocaat een mooi toespraakje over de twee meter grote acropora schijf die tenminste een eeuw nodig heeft om zo groot te worden. Je vertelt hem dat zelfs een geringe schade de hele kolonie zou kunnen doden ... en je overtuigt hem ervan dat het leven van die enorme school kleine weekdiertjes die zitten te kijken naar voorbij gaande haaien en getuige zijn van het paren van alle endemische soorten, veel interessanter is dan dat van hemzelf ... De kapper daarentegen kon het allemaal niet schelen: hij had geen interesse in het welzijn van de giftige vis.

Ik zag een duiker recht naar de zandbodem storten. Terwijl ik me afvroeg of hij tijd had om te compenseren, steeg er een wolk op zoals die Wiel E. Coyote maakt als hij landt op de bodem van een ravijn. In feite had ik al gezien dat de duiker voor mijn gevoel te veel lood bij zich had, maar ik had niets gezegd. Hij was onze gids.

Nu hebben we - onder de verschillende problemen die gepresenteerd zijn, vastgesteld dat het onderweg verliezen van stukjes en beetjes vooral milieuonvriendelijk is. Bovendien kunnen ze, zoals verteld in het laatste nummer van Alert Diver (Lezen; als je dat nog niet gedaan hebt), verkeersproblemen veroorzaken in hyperbare kamers of - nog erger - in lijkenhuizen. Hoe kunnen we dit voorkomen?

Gewoon doen wat we altijd doen; onszelf controleren. Regelmatig controleren we om te kijken of we onze sleutels of portefeuille bij ons hebben voordat we het huis verlaten en we controleren onze gulp voordat we het toilet van een restaurant verlaten. Deze ietwat neurotische gewoontes zouden ons goed doen onderwater, samen met nog wat andere maatregelen. Op twintig meter, als je met een dik pak aan duikt, begint de loodgordel de hoelahoep te dansen. Tussen rotsen en wrakken te kronkelen is als in het openbaar vervoer vol zakkenrollers zitten: als het ons lukt om in de metro van een grote stad te checken

dat we onze portemonnaie nog steeds hebben, waarom zouden we dan niet controleren dat de gesp van onze loodgordel nog steeds dicht is? Ik bezweer jullie dat het maken van een ongecontroleerde opstijging veel meer problemen kan geven dan het verliezen van je geld, creditcards en ID kaart. Mijn persoonlijke nachtmerrie is niet bestolen te worden, maar is een half open gesp - of een zak vol losse loodgewichten.

Trimproblemen en hun geprobeerde oplossingen stoppen hier niet. Een ontelbaar aantal duikers overleden zich als een kamikaze ideologie? Nee. Ze vinden het moeilijk om af te dalen. Door het oppervlak van het water breken en naar beneden gaan is nooit een zaak van gewicht, maar van ademhaling. Je moet geduld hebben: maak je longen goed leeg en wacht tot het water je semidry pak gevuld heeft, vertrouwend op het feit dat de natuur een hekel heeft aan lege ruimtes. Dit principe werkt ook voor een heleboel andere zaken bij het duiken. Ik bespaar je het Latijn en ga recht op het onderwerp af: longvolume Liters lucht kunnen vergeleken worden met het gewicht dat je aan je gordel draagt als je met een dik pak duikt. Snakkend ademen of proberen af te dalen met je longen vol lucht (en water is er heel goed in om mensen die te krachtig ademen af te wijzen, net zoals het ook doet met lege ruimtes) staat gelijk aan het teniet doen van het lood aan je gordel.

Laten we ons nu eens buigen over het echte instrument van de duivel: het trimvest. In het begin riep het verdenkingen op. Duikers, gewend aan het regelen van hun drijfvermogen met hun longen en een plastic zak, vertrouwden het niet. Als je het label aan een trimvest leest, kun je ze dat niet kwalijk nemen: **WAARSCHUWING!** - een driehoekje met een uitroepteken - gevolgd door een lijst met ongelukjes die je kunnen overkomen als je hem onjuist gebruikt, waaronder de dood. Het is zeker milieuvriendelijker dat loodgewichten (je vindt niet zo heel veel trimvesten op de zeebodem) en het klinkt gevaarlijker dan rond hangen op een rif dat gewoonlijk door stropers gebombardeerd wordt. Welke gevaren heeft dit vreemde instrument voor ons in petto? Eerst, een van de grootste misverstanden in de geschiedenis van het trimmen vanaf de plastic zak: de inflator- en deflatorknoppen horen NIET gebruikt te worden als knoppen in een lift. Dit is niet om te lachen. Mensen doen dat. Het kopen van een 10.000 Euro kostend trimvest beschermt je niet tegen de gevolgen van deze vergissing of andere misverstanden. Er zijn mensen die het onjuist gebruik van dit helse instrument hebben overleefd ...

Een stel van de Kaaiman Eilanden ontdekten dat hun computers geblokkeerd waren. Ze hadden al in geen maanden gedoken, maar hun computerschermen flitsten een SOS boodschap. Ze stuurden hun computers in voor een onderhoudsbeurt en daar zag men dat de data in het geheugen talrijke snelle duiken met raketachtige opstijgingen aangaven.

Het waren de kinderen van het stel: twaalf en veertien jaar oud. In afwezigheid van hun ouders hadden ze de uitrustingen geleend en waren omlaag naar de zeebodem gestort. Met de loodgordel van volwassenen. Het enige waar ze bang voor hoefden te zijn was de diepte: daar onder hun lag een van de diepste troggen van de wereld. Ze waren toen naar boven gekomen door de trimvesten op te blazen. Gelukkig hadden die trimvesten overdrukventielen, anders zouden ze gebarsten zijn en de jeugd terug naar de bodem van de Cayman Trench hebben gezonden, voor eeuwig in het gezelschap van zeldzame, witte spirografen en bacteria.

Er is nog iets dat ik je niet verteld heb over trimvesten: ze kunnen zichzelf oplazen en leeg laten lopen; onderwater!

Dat is niet erger, zo niet beter, dan het verliezen van je gordel. Er is een oplossing voor (tenminste totdat je het oppervlak bereikt) ... zo lang je tenminste oplet. Maar er kan niets gedaan worden aan het verlies van je loodgordel. Zelfs met een dun pak kunnen drie duikers je niet beneden houden. En zo komen we bij een van de meest onderschatte uitrustingsstukken die van volume veranderen: het natpak - een shortie van 3 of 7 mm natpak, semi-dry of droogpak, of wat je maar wilt. Veel trimproblemen komen van het

veranderen van een dun naar een dik pak. Het is alsof je van het besturen van een scooter overstapt naar een vrachtwagen. Overgaan van een natpak naar een droogpak zonder enige vorm van opleiding of training is een dwaasheid zonder positieve resultaten.

Uitrusting of geen uitrusting, de geheimen van het trimmen zouden veel gemakkelijker uit te leggen zijn aan een oude Farao dan aan de moderne mens. Een goede controle over de ademhaling en over zijn ritme, het kalm en rustig blijven observeren van alles dat ons onderwater overkomt, is wat ervoor zorgt dat duikers (en koraal) beschermd blijven tegen mogelijke problemen. Het maken van de juiste keuze van lood, evenwicht met het trimvest en voortdurend controles blijven uitvoeren maken het jou mogelijk van een van de mooiste dingen die een mens kan ervaren te genieten: duiken. Zelfs tegenwoordig wordt de dood van een duiker vaak door de media afgeschilderd als het gevolg van de uitdaging van een vreemde omgeving aan te gaan, een omgeving waar mensen zich niet in kunnen of moeten wagen. In het oude Egypte waar de tienduizenden doden onder de arbeiders nooit de Papyrus kronieken gehaald zouden hebben, zouden de bouwers van de piramiden er net zo over gedacht hebben. Maar wij, aan de andere kant, doen dat niet.